

ANALISIA

Auzoan bizi, auzoan kontsumitu

TESTUA ETA ARGAZKIA:

Xabier Letona

@xletona

Eztabaida zorrotza piztu da urtarrilean Iruñeko Alde Zaharrean merkataritza txikiaren egoera estuaz. Iragan udazkenean sartu zen indarrean Iruñeko Udalaren mugikortasun plan berria eta honek espazio gehiago ematen dio oinezkoari eta gutxiago autoari. Merkatarien elkar-teei, ordea, ez zaie gustatu eta Udalaren aurkako kanpainari ekin diote.

“Eskerrrik asko etortzeagatik, badakigu asko kostatzen zaizula heltzea”, esaten zion kartel deigarriak bezeroari. Baina arazoa Iruñetik harago doa. Otsailaren hasieran argitaratu zituen datuok *El Diario* egunkariak: urtarrilean 4.700 denda itxi ziren estatuan eta 2017an 50.000. Arrazoiak ugariak dira, baina UPTA Langile autonomoen elkarteko lehendakari Eduardo Abadek azken boladan asko hazten ari den bat aipatzen du, merkataritza elektronikoa: “Herrialdeko merkataritza ehuna txikitzen ari da abiadura bizian eta ez dugu egoera berrira ohitzeko ahalmenik”. 2016an Espainiako Estatuan 2015ean baino %23,3 gehiago saldu zen Internet bidez, 22.000 milioi euro.

Nafarroako Merkataritza Elkartek ere datu oso argigarriak eman zituen 2000-2015eko epeaz egindako azterketan. Bat: 2006 eta 2015 artean Nafarroan 2.007

merkataritza enpresa desagertu dira (%26,55) eta 2000 eta 2014 artean 2.911 denda (%28,55). Bi: saltoki handiek enplegua suntsitzen dute; 14 urtetan Nafarroan saltoki mota horren hedadurak 4.551 lanposturen galera ekarri du.

Azterketan argi ikusten da merkataritza txikiaren mehatxu esanguratsuen saltoki handiena dela. Paradoxa latza da, Iruñeko Zabalgunean dagoen El Corte Inglés ere –Alde Zaharretik 50 metrora eta oinezkoen eremuan dagoelab- at egin du merkatarien kanpainarekin. Egon daiteke elkartasun hilgarriagorik?

Txostenaren ondorio argienetakoa honakoa da: “Zentroaren eta periferiaren arteko oreka galduz doa, eta ondorioz, Iruñeko Alde Zaharreko, Zabalguneko eta auzoek merkataritzarako erakarpena galtzen dute”. Beste hau ere azpimarragarriada: “Gure lurraldearen eta hiri ereduaren antolaketa, merkataritzaren banaketa multinazionalen errentagarritasun handira egokitu behar dugu, edo, aitzitik, enpresa hauek egokitu behar dute haien negozio eredu gure hirien eredu trinko, konplexu eta jasangarrira?”.

Nork onartu eta bultzatu zituen politika horiek guztiak 2000tik 2015era? Zorionez, eztabaidan honako ikuspegia ere zabaldu da: “Niri ez zait kostatzen iristea, bertan bizi naiz eta bertan kontsumitu”. Hiria eta auzoa edozein direla ere, horra merkataria, auzotar eta hiri eredu egoki baterako ezinbesteko elikagaia.

EKONOMIAREN TALAIAN

680.000 pentsionista baino gehiago

Juan Mari Arregi

Araban, Bizkaian, Gipuzkoan eta Nafarroan 680.000 pentsionista baino gehiago dira eta horietako askok “miseriazko pentsioak kobratzen dituzte, pobrezia langaren azpitik daude eta gehienak emakumezkoak dira”. Hala salatu dute Hego Euskal Herriko pentsionisten elkarteek. Herri honen %25 den kolektiboa nazkatuta dago erosteko ahalmena nola galtzen duen ikusteaz. Milaka pentsiodun prekarietate erabatekoan bizi da, eta nabarmenezkoa da emakume eta alar-guneren egoera, normalean 700 euro baino gutxiago kobratzen baitute.

Azken asteetan kolektibo hau, babes politiko eta sindikal handirik gabe, bere kabuz mobilizatzen hasi da %0,25eko igoera amorragarri, irrigarri eta kaskarra salatzeko –hilean 2 eta 4 euro artean gehiago–. Aste honetan bertan, hilaren 22an, manifestazioa egingo dute Bilbon, eta pentsionisten plataformek jadanik euren babesa eman diote.

Egoera horren arduraduna ez da soilik Rajoyren exekutibo espainiarra; euskal erakundeak ere badira erantzule –Gasteizko eta Iruñeko gobernua–, mahai gainean baitituzte 80.000 sinadura 1.080 euroko pentsio duina eskatzeko, Europako Karta Sozialak Hego Euskal Herriarentzat ezartzen duena. Baina EAJ, PSOE, UPN eta PPK kontra bozkatu zuten; beste aldera begiratzen duten alderdi eta sindikatuek ere badute erantzukizunik.

EAJ, PSOE, UPN eta PPRi botoa ematen dioten pentsiodunak ados al daude euren pentsioekin? Pentsatzekoa da zati handi bat ezetz... Orduan, zergatik ez dira pentsiodun denak batzen, euren aukera politikotik landa, eta kalera ateratzen Estatu osoa gelditzeko? Ez ote da ordua iritsi alderdi politikoek, sindikatuek eta mugimendu sozialek greba orokorra deitzeko, hain prekario eta ahul dagoen pentsionisten kolektiboari babesa emateko?